

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 518/2024-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKČNÉ], [REDAKČNÉ], [REDAKČNÉ], zastúpeného Mgr. Miroslavom Balážom, advokátom, Sládkovičova 8, Prešov, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B1-14C/53/2019 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B1-14C/53/2019 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV **p r i k a z u j e**, aby v konaní sp. zn. B1-14C/53/2019 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie **2 500 eur**, ktoré **j e** Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
4. Mestský súd Bratislava IV **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **856,75 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľa **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 17. septembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Stará Ľubovňa (ďalej len „okresný súd“) v konaní sp. zn. 7C/14/2019 a Mestského súdu Bratislava IV (ďalej len „mestský súd“) v konaní sp. zn. B1-14C/53/2019. Žiada prikázať mestskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov, priznať finančné zadosťučinenie 5 000 eur a náhradu trov konania.

2. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 518/2024-11 z 2. októbra 2024 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v časti, ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu v konaní sp. zn. B1-14C/53/2019. Vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

II.

Skutkové východiská a argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uvádza, že v napadnutom konaní vedenom pôvodne pred okresným súdom, následne Okresným súdom Bratislava I a aktuálne pred mestským súdom (právnym nástupcom Okresného súdu Bratislava I) o jeho žalobe, ktorou sa domáha vydania hnutelnej veci – osobného motorového vozidla, dochádza k zbytočným prietahom. Žaloba bola podaná 16. júla 2019 na okresnom súde a po námietke miestnej príslušnosti súdu vznesenej žalovaným 10. októbra 2019 bola vec postúpená Okresnému súdu Bratislava I. Sťažovateľ vytkol, že vo veci nie je dosiaľ právoplatne rozhodnuté, pričom celková dĺžka konania je už viac ako 5 rokov, čo nemožno považovať za ústavne udržateľné. Pojednávanie bolo nariadené až 3. mája 2024 na 23. október 2024, teda po 4 rokoch od odpadnutia prekážky vo veci konať a po dvoch urgenciách.

4. Podľa sťažovateľa žaloba o vydanie hnutelnej veci patrí medzi bežnú agendu všeobecných súdov a napadnuté konanie nie je poznačené ani rozsiahlym dokazovaním. Uvádza, že sa snažil vykonávať procesné úkony v stanovených lehotách, počas celého konania bol aktívny a zaujímal sa o jeho stav.

III.

Vyjadrenie mestského súdu

5. Mestský súd vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti uvádza, že v rámci sťažovateľom namietaného obdobia, presnejšie od 6. novembra 2020 do 25. apríla 2020 (správne má byť 2024, pozn.), keď bol zákonnou sudkyňou nariadený termín pojednávania na 23. október 2024, boli

v predmetnom konaní nečinnosťou súdu spôsobené prieťahy, a preto považuje ústavnú sťažnosť za dôvodnú. Informuje, že na pojednávaní konanom 23. októbra 2024 došlo k vyhláseniu rozsudku.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

6. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

7. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

8. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa.

9. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, predmetom konania je vydanie hnutelnej veci. Ústavný súd konštatuje, že obdobné konania možno zaradiť k štandardnej agende všeobecného súdnictva, preto dĺžka konania pred mestským súdom (resp. jeho právnym predchodcom) nebola závislá od skutkovej či právnej náročnosti prerokovávanej veci.

10. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v napadnutom konaní, ústavný súd nezistil takú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným prieťahom.

11. Napokon ústavný súd hodnotil postup mestského súdu (resp. Okresného súdu Bratislava I ako jeho právneho predchodcu) z hľadiska existencie zbytočných prieťahov v doterajšom priebehu napadnutého konania. Po vydaní uznesenia zo 7. novembra 2019, ktorým súd vyzval sťažovateľa na repliku k vyjadreniu žalovaného, bol súd nečinný cca 4 roky a 5 mesiacov, keď až 25. apríla 2024 bol nariadený termín pojednávania na 23. október 2024. Nečinnosťou súdu spôsobené prieťahy v napadnutom konaní a dôvodnosť ústavnej sťažnosti uznal vo svojom vyjadrení aj mestský súd. Na pojednávaní konanom 23. októbra 2024 bol vo veci vyhlásený rozsudok.

12. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

13. Ústavný súd na základe svojho zistenia, že postupom mestského súdu došlo k porušeniu označených práv s'ťažovateľa, mu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných priet'ahov, pretože hoci na pojednávaní 23. októbra 2024 mestský súd vo veci samej rozhodol, predmetná vec ešte nebola v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej s'ťažnosti s'ťažovateľa právoplatne skončená.

14. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

15. S'ťažovateľ v ústavnej s'ťažnosti žiadal o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 5 000 eur, čo odôvodnil nenapraviteľnosťou porušenia jeho práv iným spôsobom a potrebou zmierniť ujmu pociťovanú z tohto porušenia.

16. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESĽP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

17. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania vedeného mestským súdom, resp. jeho právnym predchodcom, ako aj na jeho konštatovanú neodôvodnenú nečinnosť, berúc do úvahy predmet konania na mestskom súde a správanie s'ťažovateľa, ústavný súd považoval priznanie 2 500 eur pre s'ťažovateľa za primerané finančné zadosťučinenie. Vo zvyšnej časti požadovaného finančného zadosťučinenia, ktoré už ústavný súd nepovažoval za primerané, návrhu s'ťažovateľa nevyhovel.

V.

Trovy konania

18. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

19. Ústavný súd podľa § 1 ods. 3 a § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov priznal s'ťažovateľovi náhradu trov konania 856,75 eur z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2024 (príprava a prevzatie veci a písomné vyhotovenie ústavnej s'ťažnosti) v hodnote po 343,25 eur vrátane dvoch režijných paušálov v hodnote po 13,73 eur. Uvedené sumy sa zvyšujú o daň z pridanej hodnoty vo výške 20 %, keďže právny zástupca s'ťažovateľa je platiteľom tejto dane.

20. Priznanú náhradu trov konania je mestský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. decembra 2024

Robert Šorl
predseda senátu